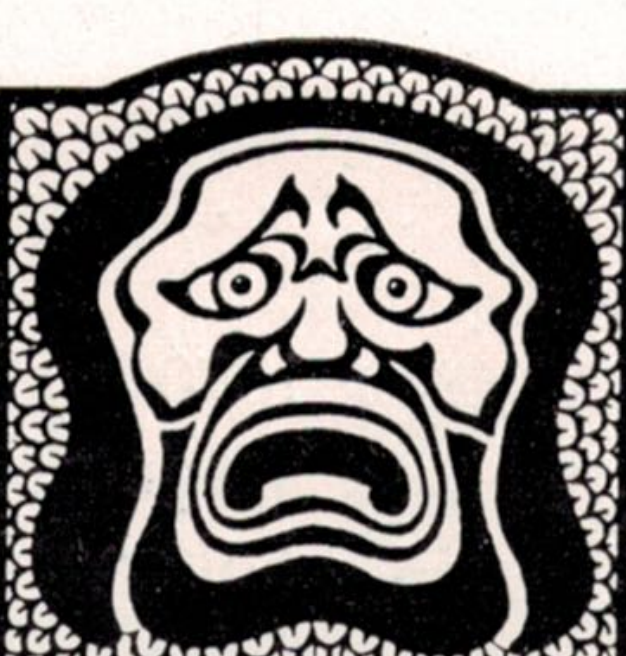




TEATRET



MAJ 1913

Redaktør: CARL BEHRENS. Udgiver: VICTOR LEMKOW

XII. AARG. HEFTE 15



The Dover Street Studios Ltd. London W., phot.

Peter Cornelius som Siegfried

DANSKE WAGNER-SANGERE



1870 opførtes for første Gang en af Wagners Operaer herhjemme. Det var *Lohengrin*. Og med en mærkelig Hurtighed og Sans for Musikværdier lykkedes det allerede to Aar efter, i Foraaret 1872, den ligesaa stilfærdige som dygtige Kapelmester *Paulli* at bringe *Mestersangerne* frem i en anstændig Udførelse — næppe fire Aar efter dens første Opførelse i München. En af de første Operaer paa Det kgl. Teaters ny Scene var *Tannhäuser* i 1875. Men derefter gik en hel Række Aar, uden at en Wagnersk Tone hørtes. Det blev forbeholdt den ny Kapelmester *Johan Svendsen* paa dette Punkt at bringe en Renæssance. Hans første Gerning var en Genopførelse af *Lohengrin*; kort efter kom Turen til *Den flyvende Hollænder*, og til Trods for Teaterchefen, Kammerherre Fallesens Skepsis lykkedes det Svendsen i 1891 at bringe *Valkyrien* frem og dermed gøre det første Skridt til en fuldstændig Opførelse af *Nibelungens Ring*, som dog først endelig blev gennemført med *Rhinguldet* under Kapelmester *Rung*, sytten Aar senere.

Betænkkelighedernes Stadium er nu forlængst overvundet. Wagner har faaet Plads blandt Klassikerne.

I over firte Aar har saaledes Det kgl. Teater haft Sangere, som har sunget Wagner — hvilket imidlertid ikke vil sige det samme som, at det har haft Wagner-Sangere: Kunstnere, der har forstaaet, at det ikke er gjort med Stemmeudfoldelsen alene, men at Wagner kræver af den, som vil udløse hans Kunst, at i lige Grad Tonen, Ordet og Bevægelsen dækker hinanden. Endnu kan man træffe Fremstillere af Wagners Skikkelser, der ikke ret har tilegnet sig den klare og tydelige Replik, men de bliver sjældnere og sjældnere.

Med en vis Pietet og Respekt maa afdøde

Jastrau, Teatrets Heltetenor gennem mange Aar, mindes. Skønt han havde faaet sin Uddannelse i en helt anden Skole, den italienske, gjorde han dog det Kunststykke at lære at synge *Lohengrin*, *Walter Stolzing* og *Tannhäuser*. Det var hæderligt Arbejde, støttet af en usædvanlig musikalsk Sans, men ikke meget Wagnersk — thi *Jastrau* var en yderst maadelig Skuespiller, han hjalp sig med de traditionelle Gestus, ja hævdede egentlig — hvad endnu er godt

Latin paa adskillige udenlandske Operascener — at en Sanger ikke er Skuespiller. Hans Efterfølger var den meget musikalske *Fr. Brun*, baade som *Lohengrin* og *Tannhäuser*, og han blev *Sigmunds* første Fremstiller; skønt *Bruns* teatraliske Evner ikke var meget betydeligere end hans Forgængers, vilde det være meget uretfærdigt at glemme hans Navn, naar Wagner mindes i Danmark. *Vilhelm Herold* har kun udført *Lohengrin* og *Walter Stolzing*, og det synes som om denne ellers saa fremragende dramatiske Fremstillers Evner har lidt vanskeligere ved at finde sig til Rette i Wagners Pathos og lang-

somme Stil end i Operaer, der kræver livfuldere og hæftigere Bevægelser. Det er i hvert Fald ikke hos Wagner, at *Herold* har hjembaaret sine største dramatiske Triumfer.

Den danske Wagner-Sanger ex professo — d. v. s. den, der gennem aarelangt Studium har tilegnet sig den særlig Wagnerske Udtryksmaade i Foredrag og Gestus, fik vi først i *Peter Cornelius*. Og saa længe endnu ikke nogen anden Stjerne er dukket op, er det ikke for meget sagt, at Opførelserne af Wagners Musikdramaer i København afhænger af *Cornelius'* Medvirkning. Han er *Tannhäuser*, han er *Lohengrin*, han er *Walter Stolzing*, han synger *Sigmund*, og han synger *Siegfried*, *Ynglingen*, og *Siegfried*, *Helten* — og han magter den Opgave,



The Dover Street Studios Ltd., London W. phot.

Peter Cornelius som Tristan



The Dover Street Studios Ltd. London W. phot.

PETER CORNELIUS SOM SIEGMUND

som er den allersværeste af dem alle: *Tristan*, som han for Tiden synger paa Covent Garden i London og forhaabentlig ogsaa engang kommer til at give herhjemme. Men vor Operascene skal skynde sig lidt; thi Cornelius er jo ikke nogen hel Aarsunge, og der kommer maaske den Dag, da han faar Lyst til at «lægge op» og sige Kunsten Farvel, træt af Rejser og rig paa Gods og Guld.

Nu, — saa snart bliver det vel ikke. Thi Cornelius er et godt Stykke af en Kunstentusiast, og han er et meget stort Stykke af en Patriot, der selv om han ikke mener, at man skylder sit Fædreland alt, dog mener, at man skylder det en hel Del, hvorfor han da ogsaa stiller sig til Disposition den overvejende Del af Teatersæsonen (uheldigvis har Teatrets og Cornelius' Dispositioner ikke altid svaret til hinanden), skønt han vel nok med større Fordel kunde søge udenlandske Engagements. Der kan være betydelig Forskel paa Cornelius' forskellige Ydelser: hans Helte i *Nibelungen-Ring* er saaledes utvivlsomt Walter Stolzing og Tannhäuser overlegne; men om ét kan man aldrig være i Tvivl, at Cornelius sætter hele sin Kraft ind paa Opgavens Løsning. Og ganske forbløffende er denne Mands Perfektibilitet, der til en Begyndelse var en tabula rasa og som nu synger Wagner paa Dansk, Tysk og Engelsk — ganske som Herskaberne ønsker. Men man naaer ikke saa langt uden et dagligt og anstrengende Arbejde, og det har Cornelius aldrig skyet.

Men er end Cornelius paa Wagner-Fremstillingens Omraade vel nok den første i Danmark, er han i fremragende Grad bleven støttet af de Kammerater, han i det sidste Tiaar har haft at arbejde sammen med paa Det kgl. Teater. Ikke for intet ytrede Geheimrat *Thode*, at man vel adskillige Steder hørte bedre og større Sangkunst end paa Operaen i København, men at man næppe noget andet Sted traf Operasangere, som spillede bedre Komedie. Hvilken Udvikling fra *Niels Juel Simonsens* Dage, da denne Sanger duperede ved sin Fysik og indtog ved sin Stemmes Skønhed og ved sit gennemmusikalske Instinkt (husk «Hollænderen»), medens han i Virkeligheden kun havde saare mangelfulde Begreber om den Skikkelse, han skulde fremstille. Nu kan vi vise en, om maaske fysisk lidt spinkel, dog kunstnerisk overordentlig fuldbaaren Præstation som *Nissens* Hans Sachs, for ej at nævne hans herlige Wotan. Og naar vi taler om Wagner-Fremstillere, mindes vi *Albert*

Høebergs fine og poetiske Wolfram, *Max Müllers* i Sind og Skind saa uhyggelig fantastiske Hunding og Hagen, *Agerholms* saa elskværdige David og hans i Retning af Wagnersk Gestikulation og Stil udmærkede Loke i *Rhinguldet*, *Carl Madsens* Beckmesser m. fl. Og tilsvarende har en Hærskare af Kunstnerinder kastet sig ud i Opgaven med hele deres Energi: sangligt er Fru *Bruns* Sieglinde fremragende, og ikke mindre Frk. *Krarup-Hansens* Valkyrie. Fru *Ulrichs* Elsa og Elisabeth vil saa lidt glemmes, som den udmærkede Trio af Rhindøtre i Frk. *Nørregaard-Hansens*, Fru *Lendrops* og Frk. *Tenna Frederiksens* Lignelse.

Og endnu flere kunde vel nævnes, som har gjort deres til, at det Wagnerske Musikdrama i Løbet af de sidste ti å femten Aar her hjemme har faaet en saa smuk Udvikling, der meget vel kan staa Maal med de største europæiske Sceners. Moralen: giv en Kunstner gode Opgaver — han vil vokse derved. Allerede *Goethe* har sagt det: Es wächst der Mensch mit seinem höheren Zweck.

Julius Claveny

RICHARD WAGNER

RICHARD WAGNER, hvis Navn ved Hundredaarsdagen for hans Fødsel er paa alle Musikinteresseredes Læber, er jo i Bøger og Skrifter omtalt og beskrevet saa detailleret, at jeg ikke her vil indlade mig paa nogen Levnedsbetegnelse, men kun holde mig til det Indtryk, Wagners Musik og dramatiske Tekster har gjort paa mig.

Jeg har haft den store Lykke at synge i Bayreuth, og selv om man *der* gik til Yderlighed med Hensyn til Tradition og Deklamation, saa var der alligevel *det* over baade Udførelse og Opfattelse, som vel kommer Idealet nærmest. Dette skyldtes i første Instans Fru Cosima Wagner, der har bragt alt direkte fra Mesterens Haand. Fra om Morgenens Kl. 7 var den geniale «Meisterin», som hun af alle kaldtes, paa Færde over alt givende sine gode Raad og Vink. Støttet til Sønnen Siegfrieds Arm skred hun med lange «Helteskridt» over den berømte Scene, efterseende hver eneste lille Ubetydelighed, der



Georg Lindstrøm phot.

Jorunn (Jonna Neiiendam) Sveinungi (Peter Jerndorff)
Indridi (Robert Schyberg)

Helgi (P. Andersen)

En Faaredreng (Fru Sprange)

Einar (Vald. Møller)

Jon (Rasmus Ottesen)

Sveinungi: Du er begyndt at løse op, det var udmærket. — Her har vi de andre ogsaa.

«Gaarden Hraun», I. Akt

skulde medvirke til det store Hele, til Festspillene i Bayreuth. Aar efter Aar har Mesterens Værker her faaet deres glansfulde Opførelser i det vidunderligt beliggende «Festspiel-Haus». Og Aar efter Aar er den samme forventningsfulde Skare draget til Bayreuth, hvor alt til daglig er meget primitivt, og hvor man selv under Festspillene er afskaaret fra al Luksus og Komfort. Hernede lærte jeg først rigtig at «arbejde», thi store Fordringer stiller Wagner til sine Sangeres og Musikers Arbejdsevner, og meget betegnende i den Retning er en Udtalelse, Wagner en Gang brugte til en Kapelmester (der ikke var rigtig stiv i Papirerne): «De maa have mit Partitur i Hovedet, og ikke Hovedet i mit Partitur». Ogsaa til sine Tilhørere stiller Wagner Fordringer, og den, der udelukkende kommer for at høre hans *Musik* alene, vil maaske blive skuffet. Men dersom man har stillet sig det klart, at Wagner først og fremmest er Dramatiker, vil vil man finde hans Tanker saa nøje forbundne i Musik og Handling, at man stadig længes efter at trænge dybere ind i hans geniale Værker. Thi har Wagner først faaet et Menneske i sin Magt, slipper dette Menneske heller aldrig Wagner. Saaledes er det i hvert Fald gaaet mig baade

som Tilhører og som Sanger. Med Begejstring har jeg lyttet til hans uimodstaaelige Toner, og med Begejstring vil jeg som Sanger tolke hans Ord!

P. Cornelius

DET KGL. TEATER:

Gaarden Hraun — Terpsichore

DET har varet længe, inden Jóhann Sigurjónssons Skuespil *Gaarden Hraun* naaede frem paa Scenen — to Privat-teaterdirektører havde antaget det, indtil *Bjærg-Eyvind* og hans *Hustru* blev den indirekte Aarsag til, at den islandske Dramatikers tidligere Arbejde pludselig fandt Vejen aaben for sig. Sammenlignet med hans senere Værk virker dette svagt og ubehændigt, men den Maeterlinckske Tone i Skildringen af Angst- og Uhyggefornemmelser, den piblende Poesi i Replikerne med deres smukke og følte Billeder forsoner delvis med Handlingens stillestaaende Ubehjælp-somhed.

Naar man ser *Gaarden Hraun* spillet, kommer man til at tænke paa Bjørnsons Bonde-